

7. 7, 12, 4. 8, 16, 39. 18, 24. *Mān.* P. 34, 43) und यज्ञोपवीत.

— नि *umhängen, umnehmen*: नूले निवीय परिधाय च कौशिकाय्ये *Baio.* P. 10, 83, 28. निवीत *behängt* (am Halse): वनमालया 3, 8, 21. 15, 28. 6, 4, 37. 10, 73, 5. — Vgl. निवीत (über *अधो* ° *s. STENZLER* zu *Âçv.* *Gṛh.* 4, 2, 9), नीवि, नीवी.

— परि °व्याप und °वीय *absol.* P. 6, 1, 44) *umhüllen, überziehen, herumschlingen*; *med.* *sich Etwas als Hülle umnehmen, sich bergen in*: यो युत्सु तन्व परिच्यते *RV.* 2, 17, 2. स सूर्यस्य रश्मिभिः परि च्यत 9, 86, 32. ध्रुवैर्म परि गोभिर्व्यापस्व (= *act.*) 10, 16, 7. 9, 98, 2. मातुर्योना पारि-वीतो ऋतः 1, 164, 32. 3, 8, 4. 4, 1, 7. 3, 2. वस्त्राणि परि गव्यान्वव्यत 9, 8, 6. 69, 4. वाससा 5. 70, 2. 107, 18. 10, 6, 1. 46, 6. *VS.* 6, 6. 17, 4. 5. *TS.* 6, 3, 4, 5. यदेकस्मिन्पुत्रे हे रश्ने परिच्यर्पति 6, 4, 3. *Âçv.* *Gṛh.* 4, 8, 15. *Kāṭh.* Ça. 6, 3, 14. 8, 8, 15. वासुकिम् । परिवीय गिरि-तस्मिन्नेत्रम् *schlingen um* *Baio.* P. 8, 7, 1. काषायपरिवीत *gehüllt in* *Raen.* 15, 77. शुक्लैर्मयूखनि-चयैः परिवीतमूर्तिः *Kā.* 5, 42. सत्यपाशपरिवीत *umschlingen* *Baio.* P. 9, 10, 8. नागभोगपरिवीत 10, 16, 10. परिशोचद्भिः परिवीतः स्वबन्धुभिः *umgeben von* 3, 30, 18. र्षपरिवीत *nicht umhüllt*: यूपाः *Çaṭ.* Ba. 3, 7, 2, 4. — Vgl. परिवी und परिच्ययण.

— सम् 1) *zusammenwickeln, zudecken*: पुनः समव्यदितं वपसी *RV.* 2, 38, 4. सोव्यत्तमसि उधिता समव्यपत् 17, 4. *hüllen in* (*instr.*): तन्नैः संविच्युरेकान् *Bhāṭṭ.* 14, 74. — 2) *anziehen, sich umgeben mit, med.*: वासो अग्रे विच्यत्रैप सं व्यपस्व *VS.* 11, 40. स विच्य इन्नै वृत्तं न भूम *RV.* 1, 173, 6. संविच्यान्नोक्षसा 130, 4. संविच्यान्नश्चिद्व्यसे मृगं केः *sich verhüllend* 5, 29, 4. *act.*: वासो गुरुपुत्र्याः समव्यपत् *Baio.* P. 9, 18, 10. — 3) *Jmd Etwas anziehen (wie ein Gewand) so v. a. Jmd ausstatten mit*: तस्मै देवा ऋतं सं व्यपत्तु *AV.* 7, 17, 3 (v. 1. *TS.* 3, 3, 22, 3). युवं शुष्मं च-र्याणिभ्यः सं विच्यथुः *RV.* 6, 72, 5. *amerüsten*: तास्वा ब्रह्मे सं व्यपत्तु *AV.* 14, 1, 15. पेभिर्वचं विच्यत्रैप समव्यपत् *TBa.* 2, 7, 48, 2. — 4) *partic. सं-वीत mit einem im loc. gedachten Worte componirt gaṇa शेषादि* zu P. 2, 1, 40. a) *gehüllt in* (*instr.* oder im *comp.* *vorangehend*), *bedeckt, umlegt, umwickelt, umgeben* *AK.* 3, 2, 40. *H.* 1476. *Halā.* 4, 58, 96. व-स्त्रावर्त्तन *MBh.* 3, 2354. *Spr.* 2510. एकवस्त्र° *MBh.* 3, 2336. 2399. 2505. 2597. 13, 352. *R.* 2, 12, 94. *R. Gora.* 2, 5, 7. 3, 52, 9. 5, 45, 4. *Kā.* *Nir.* 17, 51. *Varāh. Bh.* S. 43, 24. *Kāṭh.* 29, 53. *Mān.* P. 34, 86. *Baio.* P. 8, 8, 45. ध्रुवमुपठन° *Sin.* D. 116. पापुडकुम्बल° (*रथ*) *AK.* 2, 8, 22. *H.* 784. नीकारेण *MBh.* 12, 10969. क्षिप्रिरेन्द्रिमपडलम् *R.* 3, 80, 12. गभ-स्तिज्ञाल° 7, 16, 2. वसुधारेणु° *MBh.* 1, 6022. शर° 7, 5087. दिव्यैः प्रसू-नैर्हरनारायणौ (zwei Statuen) *Riāa-Tar.* 3, 452. भुवगास्त्रिपसंवीतज्ञानु *Mān.* 1, 1. यज्ञोपवीतसंवीताकुष्ठ *Mālay.* 46, 10. स्वेन सैन्येन संवीता यथादित्याः स्वरश्मिभिः *MBh.* 14, 1896. so v. a. *versehen mit*: सुवर्णज्ञाल° (*प्रासाद*) 1, 6964. 2, 1280. *R.* 3, 61, 10. 7, 15, 36. तप्तकाञ्चन° (*अवण*) 3, 52, 30. 7, 18, 32. जलकुक्कुट° (*सरोवर*) *Vrt.* in *LA.* (III) 5, 8. सागरानिल° (*देश*) *Hariv.* 6411. मकारसमुसंवीतैः सलिलैः *R.* 3, 62, 37. कर्ष° *erfüllt von* *MBh.* 7, 8181. बाष्पेण शोकेन विपुलेन च *R.* 2, 66, 21. Ohne Ergän-zung *verhüllt*: संवीताङ्ग *M.* 4, 49, 8, 23. °रुचिरस्तनी *Baio.* P. 3, 23, 86. अ° *unbekleidet* 5, 6, 8. 6, 18, 49. *MBh.* 3, 2302. सु° *schön gekleidet* 14, 1994. संवीत *geharnischt* *MBh.* 4, 891. सु° 998. 5, 7127. गाढ° *R.* 4, 12, 22. °रामं *verhüllt so v. a. verschwand* *Hariv.* 11276. — b) *umgehen,*

umgelegt: सितप्रुक *Gtr.* 8, 11. *Kāṭh.* 73, 283. 95, 17. *Riāa-Tar.* 1, 294.

— c) *n. Gewand*: वत्कलं संवीताय *Spr.* (II) 1076. — Vgl. संव्यान.

— ध्रुवसम् *hüllen in*: एकवस्त्रानुसंवीता *MBh.* 11, 688. एकवस्त्रार्थसं-वीता *ed. Bomb.*

— उपसम् *med. dazu anziehen*: रूपस्योर्ध्वमुपसंव्यापस्व *AV.* 2, 13, 3. कृत्वाज्ञिनापसंवोत *gehüllt in* *MBh.* 15, 377. — Vgl. उपसंव्यान.

2. व्या = 3. वी *in Bewegung setzen*; so *vermuthen* wir für धत्तम-व्यापम् *RV.* 7, 33, 4.

3. व्या, व्याति *scheinbar in der Stelle*: आत्मा च व्याति तेत्रसं कर्म-णी च प्रभाश्रुमे *MBh.* 12, 11192. = व्याप्नोति *NILAK.* es ist aber aller Wahrscheinlichkeit nach व्याति zu lesen.

व्याकरण (von 1. कृ mit व्या) n. 1) *das Sondern, Scheiden*: श्रुतौ संक्षिप्तयोर्दर्शपूर्णमासयोर्व्याकरणेन *MÜLLER, SL.* 170. व्यवसायात्मिका बु-द्धिर्मना व्याकरणात्मकम् *MBh.* 12, 9098. 14, 988. — 2) *Auseinander-setzung, detaillierte Beschreibung*: धर्म° *MBh.* 13, 5929. *Suṣa.* 1, 9, 8. 325, 19. 336, 19. 363, 6. 366, 16. — 3) *das Offenbaren, Kundthun*: सर्वा-र्थानाम् *MBh.* 5, 1681. मन्त्र° (*pl.*) *Hariv.* 456. 458. — 4) *Enthüllung, Vorher- sagung* (bei den Buddhisten) *Vjūtp.* 4. *Burnour, Intr.* 54. fgg. *Saddh.* P. 4, 3, a. 6, b. *HIOUEN-THSANG* 1, 78. *WASSILJEV* 109. 215. — 5) *Entfaltung, Schö- pfung* *Çaṅk.* zu *Bh.* *Âa.* Up. S. 152. 160. 323. *WINDISCHMANN, Sancara* 130. *Baio.* P. 2, 1, 26. — 6) *Grammatik (Analyse)* *H.* 250. *Nir.* 1, 15. *Munp.* Up. 1, 1, 5. *P. Einl.* 1. *Ind. St.* 1, 48. 3, 260. f. 5, 159. *Pat.* in *MANABH.* S. 15. 36. *MBh.* 13, 4303. *R.* 7, 36, 44. *Kāṭh.* 4, 22. वाणी व्याकरणेन (so v. a. *grammatische Correctheit*) भाति *Spr.* (II) 3545. व्याकरास्य कर्तुः पा-णिनेः (I) 3253. *Verz. d. Oxf. H.* 7, b, 17. 86, b, 49. *VP.* 284. *MADRUS.* in *Ind. St.* 1, 13, 5. 16, 24. fgg. *Riāa-Tar.* 1, 176. 8, 29. *Comm.* zu *VS.* *Prāt.* 1, 169. zu *AV.* *Prāt.* 1, 2. zu *Taitt. Prāt.* 1, 57. 2, 47. 13, 16. zu *P.* 2, 4, 21. 6, 2, 14. द्वादशभिर्वर्षेस्तावद्याकरां श्रूयते *PAÑĀT.* 4, 14. *LALIT.* *ed.* *Calc.* 179, 4. *HIOUEN-THSANG* 1, 125. 127. *Vie de HIOUEN-THSANG* 165. *WASSIL- JEW* 218. 221. — Vgl. गर्भ° (zu ändern *detaillierte Beschreibung des Fö- tus*), प्रसू°, राम° und वैपाकरा.

व्याकरणकौपिडन्य m. N. pr. eines Brahmanen *Burnour, Intr.* 530. *Lot. de la b. l.* 489.

व्याकर्तृ (von 1. कृ mit व्या) *nom. ag.* *Entfalter, Schöpfer* *Çaṅk.* zu *Bh.* *Âa.* Up. S. 158. zu *Kāṇḍ.* Up. S. 623.

व्याकार (wie eben) m. *Entwicklung, weitere Ausführung*: पूर्वोक्तस्य *KULL.* zu *M.* 11, 46. ब्रह्माञ्जलिशब्दार्थ° zu 2, 71. 7, 182.

व्याकारदीपिका f. Titel einer Schrift: *COLERA. Misc. Ess.* II, 46.

व्याकीर्ण n. *Verwirrung* (der *Casus*) *Pratīpar.* 63, a, 9. — Vgl. auch unter 3. कृ mit व्या.

व्याकुक्षित (von कुक्ष्, कुच् mit व्या) *adj. partic.* *gebogen* *Halā.* 4, 41.

व्याकुल (von 3. कृ mit व्या) 1) *adj. (f. स्त्री) = विकृष्ट* *AK.* 3, 1, 48. *H.* 366. *Halā.* 2, 227. a) *ganz erfüllt —, voll von* (*instr.* oder im *comp.* *vorangehend*) *PAÑĀT.* 1, 6, 15. बाष्पव्याकुललोचन *MBh.* 5, 7007. अनल-ज्वालाधूमव्याकुलमूर्धज *Kāṭh.* 25, 100. शाकव्याकुलया वाचा *R. Gora.* 2, 36, 26. निद्रा° so v. a. *schlaftrunken* *Spr.* (II) 678. मृगलोभव्याकुलचित्त *Varāh. Bh.* 27 (25), 6. — b) *ganz mit Etwas beschäftigt*: बलि° *Megh.* 83. तरुवितपलतामालिङ्गन° (*पावक*) *R.* 1, 24. व्याकुलेनासरा-